

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martia, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 84
Correspondențele suau a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 84.
Epistolele neîncaste se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Discursul

Escelenței Sale I. P. S. Domn Arhiepiscop și Metropolit Joan Metianu la deschiderea congresului național bisericesc din 1/4 Octombrie a. c.

*Preasfințiților Domni episcopi!
Preastimațiilor Domni deputați!*

După un interval de trei ani, vëndându-vă earăși în acest congres național-bisericesc, Vă salut cordial și felicitându-vă, Domnilor deputați, că clerul și poporul pe Dvóstrě V'a distins cu încrederea de a conlucra la opul cel mare al viitorului nostru. Ve implor de la ceriu, încă mulți ani de conlucrare mănósă în via Domnului.

Ne-am într'unit și acum aici, dlor, la acest congres, în numele Domnului, carele zise: „că, unde sunt doi sau trei întruniți în numele Lui, acolo este și El în mijlocul lor, și ori-ce vor cere de la Dumnezeu Tatăl, va fi lor“. Ne-am intrunit, Dlor, să conlucram și noi în dragoste și bună înțelegerere la acea mărétă problemă a bisericeii noastre naționale, ce are de scop binele temporal și fericirea eternă a membrilor ei, scopul suprem al omului.

Pentru-ca însé biserica se pótă resoluvi cu bun succes acea mărétă problemă, este neaparat de lipsă, ca tóte acțiunile ei să purcedă din cele trei mari virtuți creștine: credința, dragostea și speranța, și să aibă pururea în vedere sublima ei misiune culturală. Acea misiune culturală, ce tinde tot la mai mare desvoitare a facultăților sufletești și prin acestea tot la mai multă perfecțiune a membrilor ei, după zisa s. evanghelii: „fiți desevérsiți precum este și Tatăl vostru cel din ceriuri“.

Asemenea desvoitare a facultăților sufletești se impune ca o condițiune indispensabilă a existenței noastre, cari formam biserica cea vie a Domnului. Căci precum are cineva lipsă de cele trupești, tot asemenea are lipsă și de hrana sufletului, ce emanază din credința religioasă, apoi din limbă și datinile străbune, prin cari se susțin și trăesc popórele.

De aici au purces ómenii, și așa și fericirii nostri strábuni, când s'au întrunit în societăți și corporațiuni religiose după credință, limbă și datini, când s'au întrunit și s'au constituit în parochii, protopresbiterate, eparchii și metropolii, pe cari tóte, pentru biserica noastră noi cei întruniți în acest congres avem fericirea a le representa. Tóte acestea, ca cele mai eficace mijloce la apropierea noastră tot mai mult de binele temporal și de fericirea eternă, scopul suprem al omului.

Pe cât este de sublim și de măreț acest scop, ce-l urmărim prin întrunirea noastră în adunări bisericești,

și așa și prin acest congres, pe atât de frumoasă și de mărétă este și chiámarea noastră, a membrilor acestui congres. Este o chiámare apostolică, D-lor deputați.

Dar' apoi earăși pe cât este de frumoasă și de mărétă acea chiámare a noastră, pe atât este și de grea, chiar și în timpuri mai bune, dar' cu atât mai grea în timpuri critice, ca și cele de acum, când din unele părți se semnaléză mulțime de curențe periculoșe: de nazarenism, socialism, de indiferentism religios și alte asemenea, cari tind a slăbi credința în Dumnezeu și a rumpe și pe unii credincioși ai nostri de la biserica strábună.

Simptóme fórte triste și dureroșe sunt acestea, Dlor, mai ales pentru noi, cari privim biserica de unicul teren fructifer la desvoltarea și cultivarea facultăților noastre sufletești, cari privim biserica de sórele credinței, al moralei și al culturii noastre naționale, de care este condiționată esistența și viitorul nostru.

De unde rezultă nu numai marea noastră dătorință, dar' și cel mai mare interes al nostru, de a ne concentra tot mai mult în jurul acelei instituțiuni divine, care în curs de aprópe 20 de secolii furtunoși ne-a ocrotit contra tuturor cercărilor amenințátore; să ne concentrăm în jurul aceluia isvor nescecat de putere morală, basa viitorului nostru. Ni-se impune, Dlor, datorința de a ne face toți apostoli luminatori ai bisericeii cei vie, ca și Apostolii Domnului, de odinórá, pentru a conlucra împreună la paralisarea relelor ce amenință acel neprețuit tezaur strămoșesc. Ni-se impune, Dlor, că dacă încă n'am ajuns să mai întințăm și noi reuniuni religioșe, precum au înființat alte confesiuni mai bine situate de cât noi, cel puțin pe acest teren, să ne potențăm activitatea noastră.

Și eu inspirat de cuvintele Domnului, din sfânta evanghelie, cari glăsuiesc: Că cei întruniți în numele Lui, „tot ce ar cere cu credință, vor și primi de la Dumnezeu Tatăl“, sper, că mi-se va ușura marea problemă, dacă în lucrările noastre, pe lângă învățăturile stinței noastre bisericeii vom mai urma și îndigitările și sfaturile inspirate de Dumnezeu marilor nostri bárbai, și în special ale fericitului, marelui nostru arhieru *Andreiu*, indicate și în memorabilul seu testament.

Același mare arhieru, trimis noué de Dumnezeu, ca și profeti de odinórá, prevédând că se vor repeți timpurile grele și pentru biserica noastră, mai înainte de tóte ni-a întemeiat un centru comun, re'nyiind și re'nfiiințând vechia noastră metropolie, din care, ca și dintr'un sóre, se se răspândiască lumina și cultura religioasă în tóte părțile locuite de credincioșii nostri; ear'

noi cei de aici, dintr'un fond inițiat de dînsul, augmentat și printr'o frumoșă colecță benevolă, la care mai mult s'a distins ilustra familie Mocsonyi cu un marinos ofert de 60,000 de coróne, am întreprins zidirea unei bisericei catedrale, aici în centrul orașului, ce se înalță falnic, ca simbol al unității noastre naționale bisericești.

În adâncă sa înțelepciune însé, mai observând dînsul, că la întărirea re'nviatei noastre metropolii, atât de estinsé și de impopulate, nu sunt de ajuns numai actualele două episcopii sufragane, prin același valoros testament al său ni-a lasat, așa zicând, cu limbă de mórte, să mai înmulțim episcopii, ca să avem mai multe centre de lumină și cultură, de propagarea iubirei de patrie, de biserice și ném. Spre care scop a întințat și un fond, care până de presinte atinge suma de circa 600,000 coróne.

Dar' apoi chiar să nu fi prevédut și să nu fi indicat dînsul acestea, le vedem și le esperiem noi, la tóte ocasiunile. Vedem și esperiem și noi, că în metropolie atât de estinsă și de impopulată, cum este și a noastră, numai cu două episcopii sufragane nu se pótă administra conform necesităților, așteptărilor comune și recerînțe or timpului. Vedem și esperiem, că ea nu ajunge a lucra cu doritul succes nici la desvoltarea culturală a bisericeii noastre cei vie, nici la apérarea ei contra pericolelor amenințátore; cum nici la susținerea vasei și decorului competent unei metropolii. Vedem și esperiem, că pe când ate metropolii, cum este și cea soră sêrbă, de-și cu număr mai mic de credincioși, în legislațiunea patriei și înaintea Majestății Sale glorioșului nostru Domnitoriu, — căruia îi imploram și din acest loc încă mulți ani fericirii de la bunul Dumnezeu — se presintă prin câte 6—7 arhierie, pe atunci metropolia noastră abia se presintă prin câte 2—3 arhierie, precum s'a întemplat și în anul trecut, când numai eu și cu Preasfințitul Domn Episcop al Caransebeșului ne-am putut presenta cu memorandumul în cauza mănăstirilor, al treilea domn Episcop fiind împedecat prin morb.

Am atins acestea, dlor, căci presimt, că pe lângă espuneri generale, mai așteptați și unele îndigitări speciale; dar' și pentru-că și consistoriul nostru metropolitan Vê va presenta unele propuneri în acésta privință.

Am făcut acésta, ca să vă arăt, că cei ce am luat asupra-ne sórtea apostoliei, suntem prea puțin pentru a păstori o turmă cuvântátore atât de numărósă și împraștiată, suntem prea puțin la suportarea sarcinelor ce apasă umerii nostri, în asemenea timpuri grele. Le-am atins, Dlor, să împlinesc o mare datorință și să mă achit de o mare

rêspundere înaintea lui Dumnezeu și a ómenilor.

Am aflat de bine a le atinge ținând a fi sosit timpul, ca urmând înțeleptelor sfaturi ale marelui *Andreiu*, să ne silim a realiza măcar în parte și succesive înmulțirea și înființarea episcopiiilor indicate și de dînsul, având temere, că în viitoriu vom întimpina tot mai multe greutăți, pe cari numai cu cele trei centre nu le vom puté devinge.

În firma credință, că toți suntem convinși despre acestea, și că prin o stăruință bine combinată a tuturor cestiunilor ce ne preocupă și la acésta întrunire, ne vom apropia tot mai mult de resolvarea problemei noastre: dechiar sesiunea ordinară a congresului nostru național bisericesc pentru periodul acesta deschisă.

Încă tot în crisă. Luni au fost primiți în audiență la M. Sa dd. conte *Andrássy Gyula*, conte *Tisza István* și *Perczel Dezső*, fostul president al dietei, pentru a da M. Sale informațiuni asupra situației și — cum deduc unele ziare din Viena și Budapesta — pentru a face propozițiuni cu privire la resolvarea crizei. Care ce va fi referat și propus, nu se știe. Faptul e însé, că hotărre nici de astădată nu s'a luat. Se dá însé cu socotéla că timpul cel mai apropiat va aduce o soluție óre-care. În scopul acesta *Coloman Széll* va fi de nou chiámăat în audiență, cum și alți politicieni. Reteritoriul la acésta nouă audiență a lui *Széll* se manșin două versiuni. Una, că de astădată *Széll* va avé să opineze asupra intenției prealalte de a concrede contelui *Tisza* formarea cabinetului, alta că soluția va urma prin numirea unui guvern sub presidenția lui *Széll*, și avënd întré membri și pe *Tisza* și *Andrássy*.

Telegrame sosite azi dimineța presintă însé o interesantă întorsétură în mersul crizei. Conform acestora, fitoriul ministru-president va fi *Lukács László*, care probabil că azi se va réntórce de la Viena cu actul de numire și cu tóte concesionile posibile în cestiunea „pretensiunilor naționale“.

Se zice, că acésta întorsétură e a se datorí contelui *Tisza*, care a recomandat M. Sale acest espedient, drept ultimă încercare de a resolve crisa prin mijloce constituționale.

Își trag séma! Gravitatea situației creată prin radicalismul „pretensiunilor naționale“ în cestiunea armatei a început să pună pe gânduri chiar și pe unii dintre cei cari mai cu forțoiu acusau de tradare pe Fr. Kossuth și aderenții sei, când făcuseră promisiune contelui *Héderváry* când fusese numit prima-dată ministru-president, că în schimbul concesionilor autorisat a le garanta, vor sista obstructia. Întré acestia era și baronul *Bánffy*, id est organul seu agreat „*Magyar Szó*“, care în numărul de Duminecă scrie acum în alt ton. În articolul *Crisa* („*A válság*“) serie adecă urmátórele:

„Téra se află în pragul pasului decisiv. Peste două-trei zile se va întempla de sus ultima încercare în scopul de a se puté ajunge la soluție pacinică. Téra va căpéta nou guvern responsabil și de ultima-dată va fi întrebată opoșiția, că în schimbul unor anumite concesii voește óre să facă posibil cursul normal al lucrărilor parlamentului? „

Va fi lipsă de mare calmitate, maturitate și profund judec. Trebuie să se decidă întrebarea, că putem fi oare, ca națiune, în disharmonie cu Corôna, și ertat e oare să provocăm destinul, care dacă se pornește odată, fără catastrofă nu mai poate fi oprit pe loc. Trebuie să se decidă întrebarea, că suntem noi oare destul de norocoși, ca să punem pe o carte totul ce avem, și nu e oare lucrul mai înțelept să păstrăm pe sâmba națiunii câștigul ce ni-se împie, care poate fi luat în considerare, de-cât să l' punem în joc și cu el tôte bunurile morale și materiale câte le avem?

Noi am fost și suntem adepți ai unui compromis onorabil. Am protestat atunci, când se cerea să se tracteze țera cu nimicuri („cu bani de lemn“) și protestăm și contra unei astfel de politici, care vooeste să dea cu capul de părete. Protestăm contra ei, căci știm că *păretele de astă-dată e clădit din pētră de granit și nu vom, ca țera să se alēgă cu capul sângerat, pe când chiar acum ar pute să se întărească.*

Minutul ultim al ceasului al doisprezecelea e aei. Tofii patrioții trebuie să și facă datorița, ca nu cumva să aibă a purta groza răspundere pentru evenimentele fatale cari pot să urmeze. Noi satisfacem datorinței noastre de conștiință, când punem la inima factorilor acelora, de la cari depinde posibilitatea unui compromis înțelept, avantajos pentru țera, ca lăsând la o parte ori-ce considerațiuni bagatele și personale să facă aceea ce iubirea de patrie le demandă. Să o facă cu atât mai vârtos, cu cât acum e evident, că motive de interes personal sunt la mijloc și că ambiția fără frâu a unora nu s'ar sfii să împingă țera în catastrofă, numai și numai spre a-și ajunge scopul.“

Hotărât, că inspiratorii acestui ziaru vor fi adormecut deja ceva ce ar încurca urit itele aspirațiunilor „națiunii“ . . . . . dacă nu-și va trage sâmba de ceea-ce face.

Congresul.

Conform convocatoriului, azi s'a început sesiunea ordinară a congresului național-bisericesc al metropoliei noastre, chiămat a resolvi acte, unele de epocală importanță pentru viața religioasă-morală și culturală a bisericii dreptcredincioase a Românilor ortodoxo-orientali din Ungaria și Transilvania.

Deschiderii congresului a premers serviciul divin împreunat cu chiămarea Duhului sfânt, oficiat în biserică parochială din suburbiul josefin prin *Escelența Sa Inaltpreasfințitul Archiepiscop și Metropolit Ioan*, asistat de Preacuvioșii archimandriți Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Mustă și Augustin Hamsea, protosincel Dr. Eusebiu Roșca, dd. protopresbiteri Mihail Popovici (Orșova) și Ioan Papiu (Sibiu), făcând serviciul diaconal diaconii Demetriu Câmpănean și Iosif Enescu.

FOIȘORĂ

Microcosm și macrocosm.

De G. Todica.

(Fine).

Chimia lucrăază cu vr'o 80 de elemente, adecă corpuri simple. Știind însă cât de clare sunt tôte lucrurile în natură, pe ce legi simple se basază tôte fenomenele, în infinita lor variație, putem admite a priori că e imposibil să existe atâtea elemente, ci numai imperfectiunea instrumentelor și aparatelor umane ne împedecă de a le observa mai adânc.

Astfel stăteau lucrurile până prin 1886—7, când marele chimist și filosof, William Crookes, pși fățiș cu „Genesa elementelor“, afirmând neted, că tôte elementele se reduc la unul singur, la o sintesă a energiei fundamentale pe care a numit-o „protidă“.

În sfera acestui cerc de idei, caută să înlănțuim următoarele:

Mai acu's trei ani, chimistul german Fitlica, cerca să demonstreze cu tōtă seriozitate că fosforul și arsenul nu sunt elemente. Mai acu's doi ani renumitul astronom Norman Lockyer, după studiu și comparații

Cântările liturgice le-a cântat corul mixt dirijat de Timoteiu Popoviciu, profesor de musică la seminariul arhidieceșan.

După terminarea serviciului divin Escelența Sa și Preasfințitii episcopi Nicolae și Ioan s'au re'tors la rezidența arhidieceșcă, în timp ce deputații congresuali și publicul s'au îndreptat spre palatul comitatens, în sala căruiă avea să se facă deschiderea congresului.

Intruși aci, deputații aleg o delegațiune compusă din dd. I. Budințan, M. Cirlea, T. Hațeg, I. Papiu, M. Popovici, cav. Pușcariu, Dr. T. Puticiu, și P. Rotariu, care să invite pe Escelența Sa Metropolitul să binevoească a deschide congresul.

Ședința primă.

Puțin înainte de 12 ore Escelența Sa Metropolitul, însoțit de Preasfințitii Lor episcopi Nicolae și Ioan, întră în sală, întâmpinat din partea deputaților cu aclamațiuni „să trăieșcă“.

Ocupând locul presidial, având la drēpta pe Preasfința Sa episcopul Nicolae, ear' la stânga pe Preasfința Sa episcopul Ioan, cește discursul de deschidere, ascultat cu multă atențiune din partea atât a deputaților cât și a publicului (întră care și dame), și primit cu aclamațiuni în partea privitoare la zidirea catedralei și donațiunii făcute de familia Mocsonyi la colecta zidirii, și deosebi în pasagiul privitor la *M. Sa împēratul și rege al nostru*, cum și la încheiere.

Terminat discursul, Escelența Sa numește notari provisorii: dintre deputații arhidieceși, din cler pe protopresb. asesor consistorial *M. Voilean*, ear' dintre mireni pe Dr. I. Șenchea și Dr. G. Proca, dintre deputații dieceșei Caransebeșului, din cler pe protopresb. I. Pinciu (Ciocova), ear' dintre mireni pe Dr. Ioan Sērbu și Dr. Ioan Miclea, dintre deputații dieceșei Aradului, din cler pe protopresbiterul Dr. Ioan Traileșcu (Chișineu), ear' dintre mireni pe Dr. A. Lazar și V. Goldiș.

Urmază prezentarea credenționalelor. La apelul nominal, cetit de notariul Mateiu Voileanu, își presintă credenționalele, respective răspund la apel următorii deputați:

Filip Adam, Dr. Iosif Bădescu, Traian Barzu, Vasilie Beleş, Ioan Budințan, Constantin Burdea, Roman Ciorogariu, Mihail Cirlea, Petru Corcan, Dr. Petru Cornean, Dr. Gavriil Cosma, Parteniu Cosma, Dr. Miron Cristea, Samuil Cupșa, Ilie Curescu, Vasilie Damian, Iuliu Dan, George Feier, Nicolae Garoiu, Andreiu Ghidiu, Vasilie Goldiș, Ioan Groza, Constantin Gurban, Augustin Hamsea, Voicu Hamsea, Tit Hațeg, Dr. Aurel Lazar, George Lazar, Dr. Liviu Lemény, Ioan Lenger, Vasilie Mangra, Dr. Iancu Metianu, Dr. George Miclea, Filaret Musta, Dr. Aurel Novac, Iuliu Novac, Sebastian Olariu, Virgil Onițiu, Ioan Papiu, Ioan Pepa, Aurel Petrovici, Ioan Pinciu, Dr. George Popa, Dr. G. Popovici, Mihail Popovici, Ioan de Preda, Dr. Vasilie Preda, Dr. George Proca, Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan cav. Pușcariu, Dr. Traian Puticiu, Dominic Rațiu, Nicolae Roxin, Dr. Eusebiu Roșca, Pavel Rotariu, Ioan Russu, Dr. Ioan Șenchea, Leontin Simonescu, Dr. Ioan Sirbu, Dr. Iuliu Tămășel, Petru Tisu, Virgil Tomici, Ilie Trăilă, Dr. Ioan Trăileșcu, Dr. Nicolae Vecerdea, Mateiu Voilean, Vasilie Voina, Nicolae Zigre.

Prin mandatari își presintă credenționalele următorii deputați absenți:

Vasilie Almășan, Vincențiu Babeș, Dr. Victor Cupșa, Patriciu Drăgălina, Simion Damian, Dr. Iosif Gall, Nicolae Ivan, Trifon Miclea, Dr. Ioan Mihai, Dr. Alexandru Mocsonyi, Zeno Mocsonyi, Dr. Nicolae Oncu, Dr. Nestor Oprean, Ioan Papp, Dr. Constantin Popasu, Dr. Ioan Popovici, Ioan Roșu, George Szerb, Dr. Ioan Suci, Petru Truța, Mihail Velici, Dr. Aurel Vlad.

Terminată prezentarea credenționalelor și constatându-se că sunt preșenți 68 deputați, Escelența Sa propune constituirea congresului în secțiuni de verificare, a nume: deputații din arhidieceșă vor avé să verifice credenționalele deputaților din diecesă Aradului, cei din diecesă Aradului credenționalele deputaților din diecesă Caransebeșului, ear' cei din diecesă Caransebeșului credenționalele deputaților din arhidieceșă.

Congresul primește propunerea

Prin aceste a eshairiată fiind ordinea de zi pentru ședința acēsta, Escelența Sa o închide, fixând proxima ședința pe mâne (Joi) la 10 ore a. m.

După ședința întreg congresul s'a prezentat la Escelența Sa, căruiă prin graiul protopresbiterului Constantin Gurban i-a prezentat omagiile, dorindu-i mulți ani spre a-și continua munca apostolică spre înflorirea și înaintarea bisericii de sub înjelēpta și zelosa-i cărmuire. Părintele Gurban în frumosa-i alocuțiune a făcut măgulițore amintire despre visitațiunea canonică făcută de Escelența Sa săptămănilor trecute în părțile Reghinului, caracterisând-o de adevărată căltorie apostolică și dorind Escelenței Sale sănătate și viață îndelungată, ca să potă cerceta, mângăia și întări în credință pe credincioși din tôte părțile arhidieceșei, fiind însu-și pildă vie a archiereului adevărat. Alocuțiunea Părintelui Gurban a fost urmată de entusiaste aclamațiuni la adresa Escelenței Sale. Escelența Sa a mulțămit în cuvinte alese dl'or deputați pentru atențiune.

După aceea congresul a făcut onorurile la Preasfințitii episcopi Nicolae și Ioan.

„Asociațiunea.“

Despărțământul IV. (Sibiu) la Slimnic.

— 30 Septembrie v. 1903.

Am mai spus'o odată, că comitetul despărțământului nostru a abandonat liliul adunărilor de până acuma, cu stereotipul program: cetirea rapórtelor, alegerea comisiunilor pentru censurarea acestora, incassarea taxelor de la membrii vechi și înscrierea de membri noi, — pentru-că de obicei din ese-

cutarea acestui program poporul, înțeleg ca pitalul lui intelectual, nu se alegea cu nimic, întocmai ca și Asociațiunea din înscrierea de membri noi, recrutați din popor. Că ideea acēsta a fost norocoșă, a dovedit'o în anul trecut Cristianul, și a dovedit'o acum Slimnicul în mod și mai eclatant. În chipul acesta vom aduna potă mai puțin bani, dar' în schimb vom lucra mai cu succes la realizarea adevăratului scop, urmărit de întemeietorii Asociațiunei: *cultura poporului român.*

Credincioși acestui principiu ne-am adunat Duminecă dimineța în Piața cea mare, de unde în 4 trăsuri am plecat spre Slimnic. S'au prezentat: Partenie Cosma, cel pretutindenea de față, Dr. Vas. Bologa, Dr. Dum. Ștefan, Romul Simu, Emil Vințelieri, Remi Cosma, Ioan Silaghi, directorul desp. Dr. Liv. Leményi și secretariul Laz. Triteanu. Cu concesiunea dir. seminarioal, ne-au însoțit și 7 clerici, pentru cari astfel de excursiuni formeză o adevărată școlă practică.

Vēntul, acēsta specialitate sibiiană, bătea a tōmnă și norocul nostru că plōia din ziua premergătoare a svēntat colbul drumurilor insetate. De asupra comunei Șura-mare, în mijlocul stejerișului cu frunza îngălbēnită, — am făcut un mic popas de întărare.

La câțiva klm. depărtare de la comună ne întâmpină voinicii călăreți, în număr de 40, încinși cruciș preste umeri cu năfrămi late și brăne romănești, ear' în frunte purtând stēguri. Ne oprim. Invēțătorul Borțan esprimă bucuria și fala comunei, pe care noi am învrednicit'o cu acēsta zi de sērbătōre. Dorește comitetului, cum și celorlăți conducători muncă rodnică pe ogorul agrului național-cultural. În comuna Slimnic, ne asigură, că suntem primiți cu brațele deschise. Președintele răspunde pe scurt accentuând, că scopul nostru este de a ne apropia de popor, a-l face pe acesta să ne cunoscă pe noi și nisuițele ce urmărim și în modul acesta căștigându-i încrederea să-l facem mai accesibil pentru ideile de înaintare.

În sat întrăm prin pōrta de triumf, care pōrtă inscripția: „Prin școlă la lumină“.

Bărați și copii purtau haine de sērbătōre și un steguleț în mână. Mergem de-a dreptul la biserică. Serviciul divin l'a îndeplinit parochul locului, Clemente Nicola, și parochul Nicolae Șureanu din Rusciori. Rēspunsurile din liturgia lui Dima au fost cântate de corul improvisat al teologilor cu atâtea acurateță și jingășie, în cât a trebuit să le admirăm dibăcia. A cetiu apoi Vasilie al nostru (Dr. Bologa) apostolul cu glas dulce și înalt, ca un înger. După terminarea serviciului divin parochul Cl. Nicola în cuvinte nimerite espică poporului însemnătatea zilei și apoi directorul Leményi deschide conferența arătând scopul urmărit de Asociațiune. Nu vē temeți de noi, — zice dsa, — pentru-că n'am venit să vē cerem bani sau alte lucruri de pref, ci am venit să vē dăm învățătura pentru folosul dvōstre. Atențiune și dragoste vē cerem, nimic alta.

A luat apoi cuvēntul omul poporului, învțătorul pensionat Romul Simu. Dsa vorbește de rost, dar' vorbește ca o carte scrisă

obositōre de spectre ale stelelor fixe, tragea la îndoelă elementaritatea ferului.

În zilele noastre, chimistul Th. Gross ne pune în uimire cu afirmarea-i, că siliciul, acēsta substanță atât de răspândită și de importantă pentru formația pământului — nu este element.

Adecă ne pune în uimire și nu prea după cele profesate de Crookes.

Doctrina școliei materialiste era, că universul constă din atomi diferiți, din elementele chimice. Tōă diferențierea o espică Ludovic Būchner prin propoziția: „Atomul de carbon este și va fi tōdeauna atom de carbon; atomul de hidrogen a fost din etern, este și va fi în etern atom de hidrogen, căci atomii în însușirile lor fundamentale sunt invariabili, indestructibili, și tocmai de aceea eterni“.

Dar' de la Ludv. Būchner și până astăzi știința a înaintat mult, și grație cercetărilor neobosite, azi nimeni nu mai cuteză să subscrie afirmările lui Būchner.

Astfel s'a constatat că atomii nu sunt corpuri simple, ci sunt corpuri compuse. S'a constatat că atomii represintă formațiuni, cari s'au desvoltat treptat. Însușirile atomilor nu sunt permanente, ci se schimbă cu variarea energiei. Scădēnd temperatura, bună-ōră, dis-

par și însușirile elementelor, una după alta, până când știința rămâne încrucisată și se întrebă curiosă: oare ce se va întâmpla, dacă vom ajunge la zero absolut (temperatura de —273° C.). Rēspunsul nu potă fi altul, de cât că încetând ori-ce vibrație a atomilor, ar înceta ori-ce manifestare a materiei, manifestare perceptibilă de sensurile noastre.

La zero absolut nu am vedē nici un corp, nu l'am simți: ar înceta să existe pentru noi.

Iată un fapt serios, care ne face să admitem, că *materia este energie, este forță acumulată.*

Adevărurile, ce reies din acest fapt, sunt nu mai puțin importante și se pot resuma astfel:

1. Fără de energie încetăză de a mai exista materia pentru noi.
  2. Atomii sunt centre de energie de o singură specie. Există numai o specie de atomi.
  3. Elementele nu sunt de cât efectul atomilor primordiali, al „protilei“, concentrate în diferite etape ale energiei.
- Crookes a desemnat o figură, reprezentând o axă și în jurul ei o linie spirală. Spirala străbate prin marele ocean al protilei și prin influența atracției și repulsiei, dă naștere elementelor chimice, din cari constă universul.

Până mai în zilele noastre existența forței se erua prin stuliul schimbărilor *din materie*; astăzi știința cercetăză variațiile materiei *din acțiunea forței.*

Dacă ne ridicăm ochii spre azurul ceriului, aceeași lege ne vorbește și din depărtările albastre.

Suspice et despice!

Stelele, cari formeză calea lactieră, sunt mai mici de ordinea a șeptea; cu ochi liberi nu distingem nici una din ele. Suma lor tōtuși o observăm. Același rost ca la moleculele corpurilor chimice. Molecule și stele; corpuri și constelațiuni. Molecule ale constelațiunilor cerești; stele ale corpurilor pământeești. Conceptul același rămâne pentru tot universul:

Klein das Grosse,
Gross das Kleine.

Stelele, acēste molecule ale spațiului ceresc, sunt și ele în vecinică mișcare. Sorii, planeeți, comeți, luni, constelațiuni, oscilēză, rotēză, progresēză. Unele se mișcă cu celeritate atât de uriașă, în cât iebindu-se una de alta, căldura născēndă le-ar pface în vapori, în momentul ciocnirii.¹⁾

¹⁾ E cunoscut, în general, *ecivalentul mecanic al căldurii.* Ori-ce corp, reținut în mișcarea sa, desvoltă

pentru țaran. Are ziceri scurte, în ele logică tare și fie-care cuvânt pe înțelesul tuturor. Spune, că de când e lumea, Românul a avut dușmani: *neștiința și sărăcia*, cari de altcun sunt frați de cruce. Pentru biruința acestora cu multă pricepere arată, că ce ar trebui poporul să facă și ce n'ar trebui să facă. Ași micșora numai valoarea conferinței libere, dacă m'ași încerca să 'i schițez cuprinsul. Dl Simu ar face bine, dacă și ar țipări vorbirea, ca să o putem împărțăși poporului nostru de pretutindena. Omenii au ascultat cu multă atențiune.

Terminându-se conferința am împărțit poporului 60 broșuri din biblioteca Asociațiunii, în preț de 14 cor. Păcat, că bugetul nostru e atât de modest, în cât nu ne putem permite sume mai mari spre scopul acesta. Omenii au luat boșurile cu asalt. Rămân, ca prețul și învețtorii să îngrijescă, ca acele să fie cetite și înțelese din partea poporului, căci altcum totă ostenela și cheltueala, nu are înțeles.

Punctul de forță a fost esposiția. În poporul nostru domnesc diferite prejuzii. Am aflat, că învețtorilor li-a trebuit multă trudă până a convins pe unele țărane, ca să și espună lucrurile prăgătite de mâna lor. Ba, că ne facem de ris; ba, că plătim dare, ba că tēca, ba, că pungă, și nu.

Cu toate aceste cele două sale de învețământ erau încărcate cu țesături de casă, unele mai frumoase de cât altele. Am rămas cu toții încăntați. S'a ales apoi o comisiune, care se studieze mai aprofundat lucrările și să stabilească premiile. Din comisiune au făcut parte: Dna preotēasă *Opriș* din Șura-mare, dnii *Bologa* și *R. Simu*. După orele 12 din zi s'a dat de veste și s'a adunat întreg poporul muieresc în curtea școlii.

Raportorul comisiunii *Dr. Bologa* vorbește despre însemnătatea portului național și spune, că aceea a lucrat mai frumos, care mai puțin s'a abătut de la portul strămoșilor și care mai puțin bumbac din boltă sau din șatră a băgat în urzala pânzei și mai puțină mătasă a folosit la cusutul acesteia. Au fost espuse de la 18 femei 412 obiecte. S'au dat cu totul 18 premii, în sumă de 56 cor. și anume 1 premiu cu 10 cor., 4 premii de câte 5 cor., 5 premii de câte 3 cor., 3 premii de câte 2 cor., și 5 premii de câte 1 cor. Femeile premiate se prezentau una câte una și secretariul *L. Triteanu* le împărția premiul pe lângă cuvinte de laudă. Lacrimi de bucurie curgiau din ochii țăranelor, căci în felul acesta încă nimenea nu li-a aprețiat munca lor. Câte păreri de rău la țărane. O bogătană mai fâlōsă 'mi spunea, că ea are acasă trei lădi pline, dar' n'a știut, că cum va fi. — „Ce folos, dacă nu le-ai adus să le vedem. Dta căpătai de bună sēma premiul întâu!" — „Vai de mine!"

Intrē uralele poporului ne am adunat apoi în casa parochului, unde ni-s'a servit un prânz gustos. Aici intrē vorbiri și căntece frumoase ne-am petrecut până după orele 4, când ni-am întors spre casă. În credință, că bună cale am apucat, vom da cu ajutorul lui *D-zeu* înainte!

Floridor.

Invitare.

Membrii români ai comitetului municipal din comitatul Sibiiului sunt rugați a se întruni Sâmbătă în 17 Octobrie a. c. st. n. la orele 10 a. m. în localul Casinei române din loc. La ordinea zilei este: organizarea clubului municipal român. În considerarea importanței obiectului, e de dorit, ca membrii să se prezinte în număr complet. Sibiu, în 8 Octobrie 1903.

I. A. de Preda. Dr. Beu.

NOUȚĂȚI

M. Sa împēratul și rege al nostru, cum se scrie din Viena, va rămâne cu locuința în Schōnbrunn până târziu în toamnă și posibil că și o parte din timpul de erna o va petrece acolo, după-ce castelul de la Schōnbrunn e acomodat și pentru locuința de erna.

Printșorul României. Cum raportează unele ziare din București, *botezul printșorului Nicolae*, al patrulea fiu al părechei mostenitōre, se va oficia poimâne (16 Octobrie n.) la Sinai. Nași vor fi: țarul Nicolae II. al Rusiei și *regele Edvard VII.* al Angliei (rudenie cu princessa Maria), reprezentați: primul prin ministrul plenipotențiar al Rusiei la București, *dl Giers*, ear' al doilea prin ministrul plenipotențiar englez *Sir Gordon Kennedy*.

La „masa studenților” din Brașov. Direcțiunea școlilor medii gr. or. din Brașov espimă mulțămita publică dnei *Eufrosina Metianu*, vėduva lui *Traian Metianu* fost protopresbiter al tractului *Bran*, pentru darul de 30 corōne făcut mesei studenților, din prilejul parastasului oficial intru odihna sufletului rēposatului ei soț.

Concertul „reuniunii meseriașilor români din Sibiu”, anunțat în numerii anteriori ai ziarului nostru, judecând din pieșele luate în program și din faptul că vor coopera la el și două artiste mult apreciate chiar și de publicul străin: dșōra *Olivia Bardosy*, pianistă eminentă, și dșōra *Anița Onițiu*, cântăreța cu fenomenala-i voce sopran, — promite a fi unul din cele mai alese concerte ale zelōsei reuniuni. Concertul se va da Sâmbătă (17 Octobrie n.) la „*Unicum*”, cu următorul program:

1. „*S'a dus cucul*”, cor mixt, de *D. G. Kiriac*.
2. „*Imnul unirii*”, cor bărbătesc, de *T. Popovici*.
3. „*Improvisațiune*”, de *Murēșanu*, cântată la pian de dșōra *Olivia Bardosy*.
4. a) *Fetele casnice*, și b) *Țigăncă*, coruri de dame, de *T. Popovici*.
5. Romanța din opera „*O nopte în Granada*”, de *Kreutzer*, cântată de dșōra *Anița Onițiu*.
6. „*Mori mândro*”, cor bărbătesc, de *A. Bena*.
7. „*Ardeleana*”, de *Tiberiu Brediceanu*, cântată la pian de dșōra *Olivia Bardosy*.

ivit în spațiul ceresc, nici-odată nu a bătut de două-ori același drum; nu descrie elipse cari se ating, ci spirale, ce se perd în infinit.

Sistemele solare vecine cu noi alērgă și ele în direcții diverse.

Constelațiile își schimbă poziția din secol în secol, căci toate moleculele lor, toate stelele își au mișcarea progresivă. În realitate, aspectul cerului totdeauna e altul. Totul rotēază, pulsēază, alērgă cu celerități amețitōre. Totul se avēntă cătră o țintă necunoscută, pe care nici-odată nu o pōte ajunge.

Universul vizibil îl formēază corpurile invisibile, animate de forțe invisibile.

Lumea senzuală nu e astfel, precum o percep sensurile nōstre. Invisibilul formēază totă realitatea și existența Creațiunii. Invisibile sunt părțile constitutive, numēscă-se ele molecule sau stele; invisibile sunt forțele motrice. Tot ce vedem e numai aparență, fenomen. Realitatea e invisibilă.

Armonia energiei denōtă inteligență. Armonia inteligenței conduce armonia forței armonia forței conduce armonia materiei. Materia nu pōte fi de cât manifestarea energiei inșei. Așa ne învață microcosmul și macrocosmul.

8. „*Trecui valea*”, cor mixt, de *I. Murēșanu*.

Inceputul la 8 ore sēra *Prețul de intrare 1 corōnă*. Suprasolvirile se vor cuita pe cale ziaristică. Ca todeauna, așa și de astă-dată comitetul reuniunii a destinat venitul concertului pentru scop de binefacere, a nume pentru „masa învețăcelor meseriașilor români”, o instituțiune de binefacere inițiată anul trecut.

Hymen. Compatriotul nostru *dl Olimpiu Bou*, șeful domeniului Corōni de la Mălini (România), cavalier al ordinului „Corōna României” etc., și-a serbat Duminecă în 11 Octobrie n. cununia cu dșōra *Aneta Udrișley* de *Udrice* din *Piatra-Neamțu*.

Advocat român în Cohalm. Camera advocațială din Sibiu a susceput în lista advocaților de pe teritoriul jurisdicțiunii sale pe advocatul *Dr. George Drimba*, cu cancelarie advocațială în *Cohalm*.

Păreră unii magiar despre demonstrația din Segedin. Sub titlul „Epistola cuninte segedinenilor” cetim în „*Alkotmány*” următōrele: „Ca echou la afferul miitar din Segedin a sosit din Scheibad (Austria) la adresa magistratului din Segedin următōrea epistolă:

Când valurile *Murēșului* și *Tisei* au pustiit aprōpe de tot orașul *Segedin* atunci regele nostru a fost cel dintăiu, care a ajutat orașului *Segedin* să iese din miserie. Acum astfel îi mulțămeste *Segedinul*. *Kosuth* ce a făcut atunci în interesul orașului *Segedin*? *Pfui Segedine!* Un magiar.

Jidani din *Segedin*, *jidani* cari în mare măsură proteste pe poporul magiar, sunt forțe cătrăniți pentru epistola ac.sta; adeverații segedineni însă zic: Drept are („*Helyös beszéd*”!

Desarmare. Ziariul „*Dnevnik*” din *Sofia*, organ ministerial, raportează că guvernul turcesc și cel bulgar au făcut învoelă cu privire la desarmarea trupelor mobilisate în urma incordării raporturilor dintrē *Turcia* și *Bulgaria* pe tema revoluției macedonene. Conform învoelii, guvernul bulgar va dimite 20.000 de soldați, ear' cel turcesc 40.000. După efectuarea pactului acestuia *Bulgaria* va dimite apoi pe toți rezervistii, chiamați la arme în scop de mobilizare.

Atăta spune o telegramă din *Sofia* dte 12 Octobrie. Că în cât sunt adeverate spusurile ei, și în cât va contribui această desarmare la pacificarea revoluției, — e altă întrebare.

Un regiment de husari — în arest de casarma. Husarii tertianiți ai regimentului staționat în *Baja*, când era să iese regimentul la câmpul de exerciții au făcut tumult și strigau să fie dimiși a casă. Din această causă întreg regimentul a căpētat arest de casarma.

Epidemie de șarlach. Cum raportează „*Gazeta Transilvaniei*”, în *Feldiōra* (com. *Brașov*) grassēază în mod epidemic șarlachul, uand victime nu numai dintrē copii, ci și dntre adulți.

Concertul reuniunii de cântări din Seliște. În legătură cu noița nōtră din numărul anterior publicăm în cele următōre programul concertului pe care 'l va da *Vineri* „reuniunea de cântări din Seliște” în sala de la „*Unicum*”. Programul e următorul: 1. *G. Dima*: „*Mama lui Ștefan cel mare*”, baladă pentru cor mixt cu solo și cu acompaniare de pian. 2. *G. Dima*: Douē cântări pentru cor micșt (a capella): a) *Trăesc în suferință*. b) Douē inimi. 3. *H. Kirchner*: „*Când înflor trandafiri în codru*”, baladă pentru cor mixt cu solo de sopran și acompaniare de pian. 4. *G. Dima*: Douē căntece pentru cor mixt (a capella): a) *Cucule cu penă sură*. b) *Nu-i dreptate*. 5. *I. Vidu*: „*Rēsunetul Ardealului*”, cor mixt cu solo de sopran. 6. *G. Dima*: „*Hora*”, pentru cor micșt cu acompaniare de pian. Inceputul la 8 ore sēra. Prețurile de intrare: Loge à 5 persōne 10 cor. Loc de ședere în cele patru șiruri dintăiu 2-40 cor., în celelalte 1-60 cor. Loc de stat 1 cor. Pentru studenți 40 fileri. Locuri de stat numai sēra la cassă. B lete se pot lua în librăria *G. A. Seraphin* și sēra la cassă.

Victima usurarilor. Zilele trecute s'a sinucis în *Budapesta* vėduva lui *Wolf Isidor*, fost proprietariu de case în *Budapesta*. Cercetarea polițială a constatat apoi, că nenorocita e victimă a usurarilor, de șicānările cărora și-a căutat refugiu în mōrte. Prin intermediul unei chiriase a ei, cu numele *Francisca Weinberger*, usurarii incurcaseră pe vėduva în un împrumut de douăzeci mi corōne și în alte manipulațiuni de schimb, din cari ne mai putându-se descurca în chip onorabil, și-a făcut mōrte. *Francisca Weinberger* e pusă acum la închisōre, ear' după complicitii ei poliția caută încă.

Cărți și reviste.

Calendarul archidieceșan pe anul visect 1904. După cum s'a anunțat deja pe colōna a patra a ziarului nostru încă cu multe zile înainte, calendarul publicat de tipografia nōtră archidieceșană a eșit de sub tipariu și se pōte procura de la librăria archidieceșană cu prețurile indicate în anunț. Calendarul nostru nu pōte lipsi din mâinile nici unui preot, din mâinile nici unui învețtoriu, pentru partea oficială privitōre la la șematism, și la multele indigitări, ce se dau pentru preoți și pentru învețtori.

Partea literară variată, va procura momente plăcute fie-căruia, care va ceti calendarul.

Altcum despre calendarul nostru noi nu vom vorbi multe, vorbește faptul, că în anul din urmă deja prin *Decembre* nu se mai afla nici un esemplariu de vēnțare în librăria archidieceșană.

„**Calendarul Poporului**”, pe anul visect 1904, editura și tipariul tipografiei „*Marschall*” în *Sibiu*.

După știrile calendaristice și șematismul instituțiilor culturale, economice etc., urmēză partea literară cu schița „*Fii mândru române*”, de *Silvestru Moldovan*, în care se arată calitățile și însușirile, de cari pōte fi mândru Românul, apoi povești, poeșii, (balade), biografii, glume, etc., istoricul „*Reuniunii sodalilor români din Sibiu*”, povestiri din lumea meseriașilor, „*Rēvașul*”, cu întâmplările (istoricul) unui an, economie, ștaturi etc. și inserate.

Ilustrațiuni: *Andrieu Bărgan*, *Dr. I. Rațiu*, *Victor Tordășianu*, casa „*Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu*”, porturi românești etc.

„**Calendarul Poporului**” costă 40 fileri + porto 6 fileri și se pōte procura de la tipografia editōră, cum și de la toate librăriile din țēră.

Teatru român în Sibiu.

Scop filantropic! Noutate!

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu”

va da

Joi, la 15 Octobrie n. 1903

în

teatrul orășānesc

Pieșele:

Fricosul.

Vodevil în 2 acte, de *C. de Stamat-Ciurea*.

Persōnele:

Actul I.

Gavrill Ticășoșanu, inspector de poliție din *Ismail*. . . . . *Dumitru Axente*
Casandra, nevasta lui . . . . . *Elena Baciu*
Ilenuța, fiica lor . . . . . *Elena Grindean*
Ionică, fiul lor . . . . . *George Trifan*
Gurășanu, directorul unei trupe de balet . . . . . *Nicolae Stoica*
Parfenie, sergent de poliție . . . . . *Ioan Părău*
Bujoreanu, procuror . . . . . *Nicolae Neagoe*
Dr. Hapureanu, medic de district . . . . . *Moise Farcaș*
Sofronia, bucătrășă la *Ticășoșanu* . . . . . *Elena Ucenic*

Actul II.

Gavrill Ticășoșanu . . . . . *Dumitru Axente*
Casandra, femeia lui . . . . . *Elena Baciu*
Ilenuța, fiica lor . . . . . *Elena Grindean*
Barbierul de Sevilla . . . . . *George Trifan*
Gurășanu, în costumul lui *Charon* . . . . . *Nicolae Stoica*
Munteanu, în costumul lui *Mercuriu* . . . . . *Pamfilie Crișan*
Zina adevărului . . . . . *Betti Veza*
Lado, zina grațielor . . . . . *Eugenia Roman*
Cupido (Amorul) . . . . . *Valeriu Grindean*
Themis, zina dreptății . . . . . *Elena Ucenic*
Terpsichora . . . . . *Paraschiva Stoica*
 Un drac, 2 gendarmi, o babă bătrână, mai multe persōne în costum.

Actul I se petrece în *Ismail* la *Ticășoșanu*. — Actul II. în grădina lui *Savițchi*.

II.

Vlăduțul mamii

comedie cu căntece în 1 act, de *Ioan Lupescu*.

Persōnele:

Vlăduțul mami: . . . . . *Dumitru Axente*
 Sevasta, mama lui Vlăduț . . . . . *Elena Roșca*
 Iftime Sbărcoig, pădurar bătrân . . . . . *Ioan Imberș*
 Smarandita, fiica lui . . . . . *Elena Baciu*
 Costică Șoimescu, boier tânăr . . . . . *Nicolae Stoica*
 Țerani, Țerance.

Prețul locurilor: Loge parter, pentru 4 persōne 3 fl. Loge parter, mari, pentru 5 persōne 3 fl. 75 cr. Loge de rangul I, pentru 4 persōne 4 fl. Loge rangul I, mari, pentru 5 persōne 5 fl. Loge de rangul I, mici, pentru 3 persōne 3 fl. Loge pentru onorațiuni, de I-ul rang 6 fl. Loge de rangul al II-lea, pentru 4 persōne 2 fl 50 cr. Loge de rangul al II-lea, pentru 5 persōne 3 fl. 10 cr. Loc în logea pentru străini 1 fl. Loc cerce (în primele 4 rânduri) 1 fl. Loc în stal (de la al 5-lea rând încolo) 75 cr. Loc numerisat în parter 50 cr. Intrare în parquet 40 cr. Intrare în parquet pentru militari și studenți 30 cr. Loc numerisat pe galerie 30 cr. Intrarea pe galerie 20 cr.

La Librăria Tipografiei Archiepiscopale se află de vânzare:

Ziarul unui Pierde-Vară, de George Coșbuc . . . . . 2.—

Iisus Christos cu cuvintele santei scripturi, de Dr. Petru Barbu . . . 2.50

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Cuvinte adevărate, de N. Iorga C. 2.50 plus 20 fil. porto postal.

[238] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia **Turnisor** de clasa primă, protopresbiteratul Sibiuu, se escrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cōla B. pentru întregirea venitelor de la stat, despre cari venite

concurenții și pot lua informațiuni de la comitetul parochial sau de la oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne cererile lor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în termenul indicat.

Concurenții se se prezenteze în sfânta biserică în vre-o Duminecă sau sârbătore spre a cânta sau celebra.

Turnisor, din ședința comitetului parochial ținută la 14 Septembrie 1903, în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Ioan Radu president.
Nr. 975.
Cu consensul subscrisului.
Sibiuu, 30 Septembrie 1903.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiuului.

Ilie Muntean notariu.

I. Papiu protopresb.

A apărut:
Modele de cusături românești
Prețul 50 fileri, plus porto 5 fileri.
Librăria archiepiscopală.

De la Librăria archiepiscopală se pōte procura **Colecțiune de cântece și cântări bisericești pentru școlile populare** de N. Stoicovici. Partea I. Cântece și cântări bisericești într'o voce, pentru anii: I, II și III de școlă. Prețul broș. 50 fil. plus 5 fil. porto postal.

Cruce sau stea duplă electro-magnetică

Patent nr. 86967. Nu e mijloc secret

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază **pe lângă garanție.**

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bōle da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosese contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asma, azul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mîncare, rēceală la mînu și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bōle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din tōte părțile lumii cari pofuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pōte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimitie banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis se se confunde cu aparatul „Volta“** deōre-ce „Ciasul-Volta atāt în Germania cāt și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburile cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție fōrte slabă.

Espeditie din centru și locul de vîndare pentru țēră și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Farmacia „la ursul negru“
a lui **Guido Fabritius**
Sibiuu, piața-mică nr. 27

își recomână bogatul seu **deposit de specialități medicale-farmacistice, bandage chem. curate, preparate dietetice** de întărit pentru morboși și reconvalescenți, **tot felul de obiecte de toaletă, instrumente chirurgice, cum și medicamente veterinare etc. etc.**

[236] 1—10   Espeditie postală în fie-care zi.

Anunț colectiv al „Reuniunii sodalilor români din Sibiuu“.

Comitetul Reuniunii își permite a recomanda onoratului public românesc pe comercianții și industriașii nostri de mai jos și a l ruga se binevoiescă a și acoperi trebuințele sale — întru-cât e cu puțință — de la acestia. — Totodată aduce la cunoștința acelor părinți, cari au copii pe cari i-ar aplica la meserii, că comitetul nostru mijlocește așezarea lor pe la măestri buni.

Const. Dragoș pantofar. Își recomână prăvălia sa cu tot felul de ghetе și cisme. Esecută lucrul după comandă în lucrătōrea proprie. Primește reparaturi. Cercetăză țēgurile mai mari. Piața mare nr. 5.	N. S. Nadasdy comerciant. Piața mică 31: Prăvălie de manufactură Str. cismădiei 28: Prăvălie (filiala) de pânzături și albături.	Renumitul Hotel Mihail Odăi elegante, cafenea și restaurant cu mîncări și beuturi bune. Trăsură la dispoziție pentru fie-care plecarea și sosire de tren. — Prețuri moderate — Strada turnului nr. 11.	Ioan Roman Salon de ras, frisat și tuns. Deposit: de parfumuri, legători de mustațe, perii și altele. Str. Poplăcii-mari nr. 4	Bereria mare (Iosif Barbu). Restaurant provēqut cu tot felul de mîncări și beuturi. In Dumineci și sârbători — concert. Serviciu prompt. Prețuri eftine. Promenada Bretter.	Teod. Popescu comerciant. Recomandă marele seu deposit cu mărfuri de manufactură. Prețuri moderate. Piața mică nr 14.	Stefan Moga franzelar (jimblar) Deposit mare de făină La comanda mai mari de jimble, covrigi sau pâni dă rabat. Strada trenului nr. 4.
Zaharie Moga franzelar. Prăvălia cu jimble, covrigi, pâne de tot soiul, făină albă, roșie (pentru vite). Str. poplăcii nr. 1 și 23.	Ales. Lucian cismar. Are prăvălie de tot felul de cisme și ghetе produse proprii. Caută țēgurile mai mari din comitatele: Sibiuu, Hunedōra, Alba-inf., Tērnave și Făgăraș. Dragonerwache nr. 2.	Eremie Purece lăcătușerie de artă și construcții. Deposit de sobe (cup-tōre) de bucătărie. Esecută reparaturi de tot soiul. Lucru solid. Prețuri moderate. Strada brânzii nr. 9.	Maria Mitoc institut de spălare (curățire) și călcare fină de albături bărbătești și femești după sistem vienez. Serviciu prompt. Prețuri convenabile. Strada urezului nr. 11.	Ales. Nemeș ferar (faur). Esecută tot felul de lucrări ce cad în brēsla sa. Ia în întreprindere esecutarea de trăsuri și căruțe de tot felul. Lucru solid și durabil. Prețuri moderate. Strada ocni nr. 34.	Vasile Bann cismar. Prăvălie de tot felul de încălțăminte. Esecută lucrul după măsură, cum și reparaturi. Cercetăză țēgurile mai mari din comit. Sibiuu și din comitatele învecinate. Prețuri moderate. Strada ocnei nr. 7.	Zaharie Aron cismar. Își recomână depositul seu de cisme și ghetе de tot soiul. Primește comande și reparaturi. Cercetăză țēgurile mai mari din comitat. Sibiuu, Hunedōra, Alba infer. Tērnave și Făgăraș. Strada nouă nr. 12
I. Mihăltian Atelier de încălțăminte. Esecută tot felul de încălțăminte, cum și reparaturi. Lucru solid Prețuri moderate Strada poplăcii nr. 19	Emil Petruțiu măsar de construcții și mobile. Esecută tot felul de lucrări de la cele mai simple până la cele mai artistice ce cad în specialitatea sa. Prețuri fōrte moderate. Strada margareta nr. 8.	Petru Ilieș compactor și incadrator de tablouri Esecută tot felul de lucrări ce cad în specialitățile sale. Prețuri moderate. Str. măcelarilor nr. 12.	Petru Moga franzelar. Deposit de făină albă și roșie (pentru vite). Primește întrē altele și comande pentru colaci sau jimble la pomeni. Strada urezului nr. 27.	Petru Bota croitoriu. Confecțiōneză tot felul de haine bărbătești. Deposit de haine (costume) țērănești pentru femei (în port seliștenese), pe care le pune în vîndare în țēgurile mai mari din comitatele: Sibiuu, Hunedōra, Alba-inferiōră, Tērnave și Făgăraș. Primește și comande. Imprumută costume. Strada rațelor nr. 11.	G. Bendorfean văpsitor și pictor de firme. Esecută tot felul de lucruri aparținētore acestor ramuri. Pictēză prapori, icōne sînte (în stil bizantin). Esecutare fină. Prețuri moderate. Piața Hermann nr. 3 (lângă Casarma cea mare).	Crucița & Sinu croitori. Esecută tot felul de haine bărbătești, civile și militare, cum și revenzi. Primește reparaturi. Prețuri convenabile. Str. Bruckenthal nr. 27.
I. Popa-Popidan măsar de construcții, mobile și biliarde. Esecută tot felul de lucrări ce cad în aceste ramuri. — Lucru solid. Prețuri moderate. Strada rațelor nr. 20.	George Prașca cismar. Deposit de tot felul de cisme și ghetе. Esecută după comandă. Caută țēgurile. Primește reparaturi. Prețuri moderate. Strada nouă nr. 47.	Isid. Grindean cismar. Deposit de tot felul de ghetе și cisme. Primește comande. Esecută și reparaturi. Cercetăză țēgurile mai mari din comitatul Sibiuu și comitatele învecinate. Prețuri eftine. Strada nouă nr. 3.	P. Mihăltian pantofar. Primește comande pentru esecutarea de tot soiul de ghetе, cum și reparaturi. Strada turnului nr. 21.	T. Moldovan cismar. Deposit de tot felul de cisme și ghetе. Primește comande. Esecută și reparaturi. Cercetăză țēgurile mai mari din comitatul Sibiuu și comitatele învecinate. Prețuri moderate. Str. Gușterii nr. 85.	Ioan Stanciu zugrav de case Zugrăvește case, biserici, etc., în diferite forme și colori. Primește comande și în jur. Strada turnisorului 101.	Tuliu Salamon măsar de construcții și mobile. Își recomână marele seu deposit de tot felul de mobile. Primește comande de tot soiul de lucrări ce cad în specialitățile sale. Prețuri convenabile. Strada faurilor nr. 15